

Dorrit Willumsens tale ved modtagelsen af Selskabets medalje

Taler

Dorrit Kirsten Willumsen
Forfatter

Dato

22. november 2022

Sted

Rungstedlund, Rungsted

Omstændigheder

Det Danske Akademi uddeler Selskabets medalje som udtryk for en særlig anerkendelse.

Dorrit Willumsen modtog medaljen for "hendes forfatterskab, der i mere end 55 år har givet læserne fremragende prosa og digte med stof til eftertanker over det moderne liv."

Tak til Det Danske Akademi. Tak til jer, der har modtaget mig – læst mig. At skrive er jo også at ønske en kontakt, skønt tanken ikke strejfer en, når man sidder med blyanten, skrivemaskinen og computeren. Der er jo ikke nogen, der ligefrem opfordrer en til at skrive. Det er nærmest en last, man måske kan dyrke "ved siden af".

Nu kommer jeg ikke fra noget litterært hjem. Min mor havde ganske vist H.C. Andersen, Holberg og Kaj Munk i brunt læder med guld på ryggen. De stod i den fine stue og var "for voksne". Måske var det i 4. mellem eller i 1.g, at jeg kunne åbne dem, jeg husker det ikke. Men jeg husker ord og personer.

Tak til mine bedsteforældre der gav mig en lykkelig upædagogisk barndom. Det gav mig deres sprog. "Byldemor". Sad der virkelig en gul mor er inde bag huden og rugede alle byldeerne ud. "Ligtorn". Var det, fordi man var ved at dø en lille smule? Og kunne døden leve i en lilletå? Det var frygteligt uhyggeligt.

Mormor og morfars skænderier stod ikke tilbage for Strindberg.

"Jeg ville gerne se dig hængt," råbte mormor.

"Ja, det vil jeg gerne," sagde morfar, "hvis bare jeg kunne se dig hænge overfor lige der." Han pegede op i loftet.

Det var skræmmende at se dem hænge lige over for hinanden i morfars arbejdsværelse, hvor vinduerne om morgenen var dækket af isblomster og han om aftenen røg luften blå, mens han fortalte. Han var en stor mundtlig

fortæller. Han fortalte om sin barndom på Nørrebro, tiden som smedelærling og de ti år han sejlede under engelsk flag og oplevede krige, skibbrud, oversvømmelser, slagsmål og malaria. Han fortalte helt ucensureret, mens vi sad i hans lænestol og jeg stak fingeren i hans røgringe.

Og når han havde klaret alt det, så klarede jeg vel også at komme i den frygtelige skole, hvor der trods alt skete det mirakel, at jeg lærte at læse. Og tirsdag blev ugens vidunderligste dag. *Hjemmet* og *Familiejournalen* udkom, og jeg hentede dem i kiosken. Kioskmanden smilede, han havde mange guldtænder og forgyldte hele tirsdagen. Jeg slugte noveller om kærlighed og ægteskaber, føljetoner, grusomme krimier, hvor dødsklodder kimer, og de vidunderlige romaner fra fine engelske godser. Det var selvfølgelig mærkeligt, at lord var en fornem titel, men bare den underskønne heltinde fik den rigtige og ikke den lumske eller onde, så var alt godt. Damebrevkasserne læste jeg også. Faktisk var jeg, når jeg selv skal sige det, rigtig godt rustet til fremtiden. Jeg syntes, jeg vidste meget om kærligheden. Måske var det kærlighed til ord.

Jeg skrev. Når jeg var alene og havde et stykke hvidt papir og en blyant, skrev jeg, og ordene sendte jeg hen, hvor jeg havde fundet dem. *Hjemmet*, *Familiejournalen* og Det Kongelige Teater modtog stilehæfter og frankerede svarkuverter. Og ordene vendte tilbage til mig som dresserede brevdUER. Det var ikke nemt at holde min last hemmelig.

Endelige, da jeg var 20 år, modtog Gyldendal mig. Faktisk troede jeg, at jeg havde skrevet en roman. Begyndelsen var skrevet på en lejet skrivemaskine, og da økonomien slap op, fortsatte jeg i hånden, så det fyldte godt.

Men det var virkelig en usynlig person, der havde læst mig og skrev til mig, at jeg skulle fortsætte. Jeg skulle skrive mere. Faktisk gik der fem år. Men det var altså i høj grad også noget, jeg lavede ”ved siden af”.

Bogen udkom, jeg skrev om barndommen og forholdet mellem mand og kvinde, stod der på bagsiden. Og videre er jeg vist aldrig kommet.

Den blev anmeldt. Den første avisanmeldelse læste jeg sammen med en rødspætte. Fisken var død og det var min skyld, jeg havde lige købt den hos fiskehandleren og efter tidens skik fået den svøbt ind i en avis. Da jeg pakkede den ud, så jeg mit navn sort på hvidt. Faktisk tror jeg anmeldelsen var positiv,

men jeg fik ikke det hele med, for det var stadig en meget, meget våd rødspætte.

Nogle anmeldelser var mundtlige. Og jeg forstod, at mine noveller ikke var helt behagelige, når en læser sagde:

”Heldigvis er du jo ikke, som du skriver.”

”Jo, det er jeg.”

En ung forretningsmand spurgte:

”Hvor meget tjener du på sådan en bog?” Hovedregning har jeg aldrig været god til. Men jeg nævnte da et beløb.

”Så skal du altså skrive en om måneden.”

”Det kan jeg da ikke. Og hvis jeg kunne, ville der da ikke være noget forlag, der ville udgive så meget af mig.”

”Nå. Vi kan jo importere fra England.”

Man kan også risikere at blive skældt ud. Jeg skulle ud at læse op og ventede på et tog, der ovenikøbet var forsinket. En yngre kvinde med stort blå halstørklæde og lange blå støvler styrede målbevidst hen mod mig. Hun sikrede sig lige, at jeg var den, hun stadig var rasende på. Hun havde været oppe i en af mine noveller til eksamen, og det var ikke gået særlig godt.

Jeg sagde, at jeg ikke havde tænkt på, at det, jeg skrev, skulle lande på et eksamensbord. Men det hjalp ikke.

Hun endte dog med at sige, at nu havde hun endelig fået luft. Og at det ellers var gået hende rigtig godt. Sådan så hun nu også ud. Og endelig kom toget.

Efterhånden kom jeg jo over pensionsalderen.

”Skriver du så endnu?” spurgte en jævnaldrende kvinde.

”Jo, jeg prøver da.”

”Nå, ja. Man kan jo heller ikke lave andet, når man har dårligt ben.” Og jeg syntes altså, jeg gik rigtig godt dengang.

Hvorfor jeg begyndte at skrive, kan jeg egentlig ikke forklare. Jeg rakte ud efter noget, jeg ikke vidste, hvor var. Jeg vidste bare, at det var der, jeg ville være.

Tak til jer, der har modtaget mig.

Kilde

danskeakademi.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Takketale

Relateret

Anne-Marie Mais tale til Dorrit Willumsen ved overrækkelsen af Selskabets medalje
25. november 2022

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/dorrit-willumsens-tale-ved-modtagelsen-af-selskabets-medalje>